

Izhaja vsak pelek.
Uredništvo in
upravnništvo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

NAŠA MOČ

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrtletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0'10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Štev. 4.

V Ljubljani, dne 26. decembra 1913.

Leto IX.

LISTNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVNIŠTVA.

Radi stavke črkostavcev se je ta številka »Naša Moč« zakasnila. Prosimo naše bralce in bravke, da naj nam tudi v sedanjih težkih časih zvesti ostanejo in naj ne zamerijo, če list ni tak, kakor v rednih razmerah in če ne pride tako, kakor navadno.

Vse narobe.

Naš parlament, pravijo, bo odgođen. Naj bo že tako ali drugače, posebno zadovoljni s parlamentom avstrijski narodi ne morejo biti. Socialno zavarovanje se ni izvedlo in se izlepa tudi še ne bo. Ljudstvo čuti od delovanja državnega zbora samo vedno večje povišanje bremen, ki jih ima nositi za armado. O delegaciji, ki itak vse dovoli, naj vlada zahteva magari milijarde, še vredno ni govoriti. Splošna in enaka volivna pravica je dragocena reč, treba pa je še nekaj več, če naj bo parlament nekaj takega kakor je n. pr. v Nemčiji, kjer se pravice in interesi ljudstva res krepko varujejo.

Človek bi nič ne rekel, če bi velikaški stroški, ki jih naši zakonodajni zastopi vsako toliko dovoljujejo, za kakšno stvar zalegli. Debata o naši zunanji politiki pa je glasen svedok, da razum grofa Berchtolda z zunanjim položajem države nobeden ni zadovoljen. Obvarovali smo se samo najhujše škode in bili vrh tega primorani podpirati Italijo, od katere ne smemo upati v prihodnosti nobene hvaležnosti. S Sandžakom smo zadnji kos svoje zgodovinske naloge spravili ad acta.

Afera Dlugosz - Stapinski pa je odkrila, da je pri nas le malo boljše kakor na Ogrskem, kjer je vrhovno politično načelo: corumpere et corrumpi. Nobena načela ne vodijo politike naših vlad, da le živijo od enega dne do drugega. Zdej se vlada s tem, jutri s drugim. Danes se rožlja s sabljo, jutri se pojo mirovne himne. Danes je patriot, kdor zabavlja zoper Italijo, jutri je pa že slab državljani, če ne veruje v njeno zavezniki ljubezen in zvestobo. Pogled v našo bodočnost je res kaj malo razveseljiv.

Glasnik

Avstrijske kršćanske tobačne delavske zveze.

Privlačnih del delavkam ne smejo nalagati:

A) Če gre za premikanje tovorov, da pride nad 15 kg na glavo;
B) Če se dvignejo za glavo tovari nad 10 kg za glavo višje kot 1 m in če se prevažajo čez stopnjice;

C) Če se morajo tovari nad 10 kg težki za glavo transferirati v obliki ali velikosti, ki dela težave.

Samo moški smejo sledeča dela izvajati:

a) Manipulacije z zaboji, ki obsegajo pol ali cele fabrikate, ne glede na to, če se tovari že v oddelkih ali v skladišču premikajo, torej: manipulacije pri vlagalnih zabojih fabrikacije smodk, donajanje pol fabrikatov iz pripravljalnice v fabrikanjo, kakor tudi iz in v skladišče; do in odvažanje zabojev tobaka v in iz skladišče in manipulacija tu in odvažanje v fabrikanjo cigaret; prevažanje pripravljenih napolnjenih zabojev v skladišče in k rezalnemu stroju; odvažanje rezanega duhana od rezalnega stroja k sitom, odnosno od tu v skladišče in v zavijalnice tobaka, zlaganje in prekladanje zabojev, stiskalnih okvirov, do in odvažanje polnih posod iz zlagalnic v skladišče in iz skladišča v zavijalni oddelke fabrikacije smodk; manipulacija praznih in napolnjenih zabojev v fabrikanji smodk, prazne posode in

zloženih fabrikatov in zavijalne zaboje v zavijalnici finega tobaka i. t. d.

b) Manipulacija z zavoji in zlaganje v fini in navadni pripravljalnici tobaka; z balami navadnega tobaka sploh, naj se še odpravlja prah ali pa pripravljajo za mize itd., zlaganje zabojev in zabojev itd. pri fabrikanji kadilnega tobaka.

c) Delo pri sodih ob fabrikanji tobaka za noslanje.

To še ne obsega vseh del, a določa se s tem tobačnim tvornicam smer, kako naj rešujejo vprašanje, če se pri drugih delih smejo ženske uporabljati. Če se pa kljub temu o specialni manipulaciji dvomi, naj se delo moškim prepusti.

Tržaška nezgodna zavarovalnica 1912.

O svojem delovanju leta 1912. je izdalo načelstvo delavske nezgodne zavarovalnice v Trstu poročilo, ki je objavljamo. Pričakujemo o njem kritike. Slove:

Če pogledamo nazaj na svoje 24-letno delovanje, tedaj vidimo, da je sledilo osemletni dobi majhnih izpreminjav deset pasivnih let; nato je nastopilo po dveh letih prestanku odločno boljšanje, ki traja sedaj že štiri leta, in upati je, da se bo s tem boljšanjem razmer popolnoma poravnal primanjkljaj, še preden zadobi veljavo socialno zavarovanje.

Trije dogodki so v zvezi z obrnitvijo k boljšanju: 1907. zvišanje prispevne tarife, 1909. vpeljava prisilnih meznih izkazov in 1910. revizija nevarnostne tarife. Narava ne dela skokov: večletni zaporedni bolj ugodni ali neugodni uspehi so pojavi notranjih vzrokov, ki jih je komaj mogoče pripisovati pomanjkljivi ali pa izborni upravi, temveč so nastali spriču razmer izvan njenega območja.

Prebitek računskega leta znaša 308.465 K in presega one leta 1911., 1910. in 1909., ki so znašali 214.283, 234.923 in 130.223. S tem se je zmanjšal primanjkljaj od leta 1908. od 2.118.463 K na 1.230.567 K; v razmerju k pokritvenim glavnici je bil najvišji leta 1906. s 26 odstotki in je padal nato od leta do leta na 25,2, 23,6, 20,7, 17, —, 13,8 in 10,3 odstotkov. Pri vseh teritorialnih zavodih je znašal odstotni primanjkljaj leta 1907. in 1908. 38,8, 1909. 36,8, 1910. 32,9 in 1911. 29,4.

Po računu potrebne pokritvene glavnice in rezerve za škode znašajo . . . K 12.049.299 in po odbitku potrebščine za lani v znesku . . . „ 11.121.965 pa . . . „ K 927.334

enako 37,2% zavarovalnih prispevkov.

Prebitki so znašali:

Letnik	v 1000 kron	v % zavarov. prispevkov
1911	810	36,5
1910	716	34,4
1909	621	34,6
1908	666	41,—
1907	612	42,—
1906	786	64,5
1905	1.001	64,8
1904	934	66,—
1903	663	66,—
1902	676	75,2
1901	526	67,8
1900	454	66,8

Od skupne potrebnosti odpade ni nezgode v računskem letu 1.166.199 K, enako 13,8 odstotkov k zavarovalnim prispevkom je ta številka v razmerju 66,7 odstotka.

V računskem letu je bilo prijavljenih 5561 nezgod; od teh je utemeljilo odškodnino 1661 ali 29,9 odstotka. Nobene škode ni utemeljilo: 3618 nezgod, ker je trajala pridobitna nezmožnost manj kakor štiri tedne, 163, ker ni bilo

¹ Pasivna leta so tista, ko je računski zaključek izkazoval primanjkljaj.

obratne nezgode, 79, ker obrat, v katerem se je pripetila nezgoda, ni obvezan k zavarovanju, 13, ker je zahteva že zastarela, končno od 45 smrtnih nezgod 17, ker umrli niso zapustili nobenih rodovincev, ki bi bili upravičeni do odškodnine, 10 nezgod je bilo o času tega poročila še nerešenih.

Potrebnost računskega leta je znašala:

Če vzamemo, da dosežemo večja števila, skupaj uspehe zadnjega pet-

Leto	v 1000 kron	v % skupne potrebnosti
1911	1.518	13,6
1910	1.393	13,5
1909	1.420	14,8
1908	1.325	14,8
1907	1.127	13,6
1906	1.104	14,3
1905	1.435	20,8

letja, oziroma zadnjih treh let, tedaj dobimo nastopne številke:

Doba	Prijavljenih nezgod sploh	Odškodovanih nezgod		Zavarovalni prispevki v 1000 kron	Na 1000 K zavarovalnih prispevkov odpade prijavljenih nezgod
		absolutno	v % prijavljenih nezgod		
1890—1894	4907	1787	36,4	1.630	3,—
1895—1899	9592	3551	37,—	2.541	3,8
1900—1904	22450	6383	28,4	4.780	4,7
1905—1909	29720	7695	25,9	7.641	3,9
1910—1912	16151	4706	29,—	6.791	2,4
1890—1912	82820	24121	29,1	23.383	8,5

1912		
do 31. decembra 1912.	do 31. maja vplačanih	dne 31. maja v zastanku
K 483.771	K 173.446 35,9	K 310.325 64,1
od 1. jan. do 31. maja 1913.	„ 1.013.736 79,6	„ 259.646 20,4
K 1.757.143	„ 1.187.182 67,5	„ 569.991 32,5
1913		
do 31. decembra 1911.	K 107.342 26,7	K 295.491 73,3
od 1. jan. do 31. maja 1912.	„ 925.983 83,—	„ 189.900 17,—
K 1.518.716	K 1.033.325 68,—	K 485.391 32,—

Trst K 76.790
Primorje „ 104.867
Kranjsko „ 33.712
Dalmacija „ 94.886

Odškodnin se je izplačalo K 1.347.155
enako 54,1% zavarov. prispevkov.
Odštevi pogrebne v znesku „ 1.369
stroške za zdravljenje v znesku „ 92.996
in odpravnine v znesku „ 74.881
ostane tekočih rent K 1.177.909

Poslednja številka je s pokritvenimi glavnici in z rezervami v razmerju 9,8 odstotka.

Iz nastopne sestave se v absolutnih številkah in v odstotkih zavarovalnih prispevkov razvidi, koliko je izplačal zavod odškodnin, odkar obstoji:

Doba	V 1000 kron	V % zavarov. prispevkov
1890—1894	342	21,—
1895—1899	1.182	46,5
1900—1904	2.774	58,—
1905—1909	4.845	63,4
1910—1912	3.728	54,9
1890—1912	12.871	55,—

Znižanje, odstotne številke v dobi 1910—1912 je zlasti pripisovati temu,

Kriza po avstrijskih tiskarnah.

O gibanju tiskarjev piše »Slovenec«:

Dne 1. januarja 1914 poteče med lastniki tiskarn in njih uslužbenci doba za do sedaj veljavno plačilno pogodbo. Tekom leta že so se pričele priprave za novo delavsko pogodbo ali tarif na obeh straneh. Lastniki tiskarn so opravičeno pričakovali, da uslužbenci ne nastopijo s pretiranimi in nesprejemljivimi predlogi, ker jim je znano, kako usodno je gospodarska kriza zadnjega leta vsled Balkana vplivala na tiskarsko obrt. Vedeli so, kako težko vzdržuje avstrijsko tiskarstvo konkurenco s tiskarsko obrtjo v Nemčiji, od katere stave v Nemčiji ne zahtevajo pretiranih plačil. Na Nemškem delajo devet ur, v Avstriji osem tričetrt in tam so zadovoljni z manj ugodnim tarifom nego je dosedanj v Avstriji, ki pa v kljub temu naši avstrijski stavci niso z njim zadovoljni. Niso pomislili, da se tiskarska obrt iz rajna in iz Ogrske vedno bolj polasča avstrijskega trga, dasi dobro vedo, da v Nemčiji ne stoji uslužbenci tiskarn tako dobro kakor v Avstriji že po dosedanjem tarifu.

da se je bolj strogo postopalo pri podelejevanju odpravnin; resnično so znašale te v dobi 1900—1909 875.000 K ali 11,5 odstotka vseh odškodnin, nasprotno pa v dobi 1910—1912 le 213.000 K, enako 5,7 odstotka. Odštevi odpravnine, dobimo v prvi dobi 54,3 odstotka namesto 61,3 odstotka in v poslednji 51,7 odstotka namesto 54,9 odstotka.

Zavarovalni prispevki znašajo 2.490.383 ter so se proti lanskemu letu zvišali za 269.000 K, enako 12 odstotkov, in proti letu 1910. za 411.000 K, enako 19,8 odstotka. Nastopne številke izkazujejo naraščanje prispevnih dohodkov, odkar obstoji zavod:

Doba	Na leto povpr. v 1000 kron	Zvišanje za l. 1913	
		v 1000 K	v %
1905—1909	1.528	962	63,—
1900—1904	956	1.534	160,—
1895—1899	508	1.982	390,—
1890—1894	326	2.164	664,—

Z uspehom izvršenih izvršb je bilo 1220 za K 402.307,40
brezuspšno izvršenih izvršb je bilo 71 „ „ 11.857,91
še tekočih izvršb je 346 „ „ 123.238,50
skupaj 1637 za K 539.404,81

Kako pa so plačani stavci? Pri nas znaša minimalna plača za vsacega čez eno leto oproščenega tiskarja na teden 31 kron. Torej ima 19letni tiskar brez posebnih študij letne plače 1612 kron, povprečna tednina znaša 40 K, torej na leto 2080 K, nekateri imajo tedensko 60 K s posebnim nadurnim delom 80 do 90 K na teden. Marsikateri učitelj in kaplan bi od veselja zavriskal, ko bi imel tako plačo, v kljub temu pa, da je dolgo vrsto let še študiral, ko je tiskarski uluženec že vžival dostojno plačo, je vendar še sedaj nima.

Toda lastniki tiskarn nimajo nič proti pošteni plači. Saj so v tej mezdni dobi dali svojemu delavstvu draginjske doklade, dasi za to niso bili vezani po tarifu.

Kaj sedaj zahtevajo tiskarji-uslužbenci? Zahtevajo zvišanje plače, glede tega so jim lastniki tiskarn pri dogovorih že dodali po 2 K na teden. — Hočejo znižati delavni čas na osem in pol ur in hočejo imeti čas za malico kar znese zopet pol ure, dasi vedo, da v Nemčiji delajo devet ur in da lastniki avstrijskih tiskarn tega ne morej sprejeti, ako hočejo tekmovali z Nemčijo. Uslužbenci stavijo obteževalne predloge za oskr-

bovanje strojev, kjer edino tiskarne ne kaj zaslužijo.

Zahtevajo glede posredovanja prostih delavskih mest popoln monopol. Ako bi nov tarif stopil v veljavo, tedaj bi lastnik tiskarne, ako potrebuje novih stavcev, moral to sporočiti tiskarski organizaciji uslužbencev, ki bi mu popolno svojevoljno dala delavcev, kakršne bi sama hotela — in lastnik tiskarne bi bil v tiskarni zadnji hlapec. Tega pač tiskar, ki ima kaj razuma za svojo obrt in ve, kaj je delavec in delavec, ne more vsprejeti pod nobenim pogojem.

Zaradi tega je bila osrednja zveza avstrijskih tiskarn prisiljena izjaviti, da takega tarifa ne more vsprejeti in da je zato ogromna večina tiskarn uslužbencem delo odpovedala. Ker je vodstvo tiskarjev-uslužbencev izjavilo, da po predloženih koncesijah lastnikov tiskarn ni podlage za nadaljne razgovore.

Lastniki tiskarn se v tej borbi bore za svoj obstanek, dočim številke kažejo, da je uslužbencem zagotovljena poštna plača. Ako zmagajo uslužbenci s svojimi zahtevami, je posledica ta, da bo moralo v kratkem mnogo srednjih tiskarn prenehati, vzdržale se bodo le tovarniške tiskarne s stroji in male tiskarne, kjer je malo režiije. Vsled tega pa bo trpel tudi razvoj tiskarske obrti sploh, ker delavstvo bo hotelo le visoke plače, za kakovost dela pa ne bo zanimala. Avstrijska tiskarska industrija bo ubita in gotovo to ne bo v korist tiskarjev-delavcev, ki bodo morali po svetu iskati si kruha.

S tem smo objektivno pojasnili krizo v avstrijskem tiskarstvu; upamo pa še vedno, da zmaga razum in medsebojna skrb za obstoj. Kakor so lastniki pripravljeni primerno zvišati plače tiskarjem, tako mora tudi vodstvo tiskarske organizacije uslužbencev odnehati od zahtev, ki so z ozirom na lastnika na tujo konkurenco, na razvoj domačega tiskarskega obrta za tiskarne nesprejemljivi.

O alkoholizmu in pavperizmu.

Pismo izpod krampa in lopate (št. 1).

Če kdo ogoljufa koga za kako malo vsoto ali kaj malega ukrade, ga zapro in kaznujejo — alkohol pa krade milijone in ogoljufa na tisoče ljudi za njihovo celo ekzistenco in ubije na tisoče in stotisoče ljudi — se mu pa ničesar ne zgodi; celo privilegije mu dele kakor plačilo za kake »zasluge«. Za zgled navajam na primer: Vsaka trgovina in obrt, kjer se prodaja živč za ljudi, kakor meso (mesarji), kruh (peki) itd., ali kjer se izdelujejo potrebne in koristne stvari za ljudi, kakor čevlji, obleka itd., to ima določene ure (ob delavnikih ob 8. ali 9. uri zvečer, v nedeljah pa že dopoldne), ko se mora vse to zapreti — ampak gostilne, to je trgovine in obrti za alkohol, ki je najškodljivejši in najnevarnejši sovražnik, pa so odprte ob delavnikih najmanj lahko do 11. ure ponoči in v nedeljah ravno tako ali še dalje, dasi po drugih krajih (po nekaterih krajih v Ameriki in drugod) ni tako. Ali trgovina in obrt z alkoholom ni nobena trgovina in obrt, da imajo v tem oziru postavbe drugo veljavo? Zakaj ne veljajo ravno tiste določbe obrtnega reda tudi za gostilne ravno tako glede časa obrata kakor za druge obrate? Zakaj predprave in izjeme za strup, če teh izjem ni za koristnejše obrate?

Alkohol ropa in krade zdravje in življenje.

Slovensko ljudstvo izda veliko za alkohol. Koliko na leto — to vemo. V enem mesecu vržemo proč za alkohol okrog 8.333.000 K, v enem tednu okrog 1.923.000 K, v enem dnevu okrog 273.000 K, v eni uri okrog 11.415 K, v eni minuti okrog 190 K in v eni sekundi okrog 3 K ponoči in podnevi. Če bi ta denar izpremenili v desetice, groše, krajcarje ali same vinarje — ali bi ne rekli lahko, da bi jih komaj mogli metati z vevnico sproti proč?

Ko bi se saj del tega denarja raje porabil za reveže ali saj za vdove in sirote po pijancih. Ali ni to vnebovpijoča potreba? Pijanci, ki so vrgli svoje v bedo, naj bi jim saj na kak drugi način pomagali iz te bede! In naposled — najbolj dolžna bi bila človeška družba pomagati predvsem zlasti tudi nezakonskim otrokom. Bakhas in Venera sta namreč navadno dvojčka.

Da, čudno vrejamo svoje razmere. Nezakonski otrok, ki je nedolžen, ta mora največ trpeti zaradi greha svojih staršev — celo življenje, navadno na vse strani. Zanj ni pravice! Žena, ki tudi navadno ni več kriva kakor mož, ta mora za otrokom največ pretrpeti. Toda mož, ki je navadno največ kriv, ta se pa lahko skrrije. Drugače velja ženska vedno za slabotno bitje, kadar pade ali se jo celo strmoglavilo, tedaj je pa vse drugo, samo slabotno in revno bitje, katero je treba ščititi pred zapeljivo

in hudobno žensko in slabotnim, pomoči potrebnim otrokom. »Iskati očeta je prepovedano,« je zapisal Napoleon I. v svojem zakonu. Šele pred kratkim so popravili menda Francozi ta stavek. — To ni pravica! Otroci niti očeta poznati ne sme, niti vedeti za njegovo ime. In je celo življenje zaničevano in prezirano bitje.

Danes, ko to pišem, obhajamo praznik rojstva sv. Janeza Krstnika, zaščitnika abstinentov. Danes je pa tudi šesta nedelja po Binkošti, ko se čita evangelij o nasičenju 4000 ljudi v puščavi. In tako lahko danes prav primerno govorimo o ubožstvu in nezmernosti, o pavperizmu in alkoholizmu.

Nisem govoril o alkoholizmu cele Avstrije in cele monarhije, tudi ne o alkoholizmu, kolikor ta škoduje celi Evropi in vsi človeški družbi. Dovolj je, da vemo vsaj, koliko škoduje nam samim. Koliko škodo dela alkohol vsi človeški družbi, lahko hitro spoznamo, če pomislimo, da ima Avstro-Ogrska 50.000.000 in Evropa 400.000.000 ljudi. Ako pomnožimo podatke in števila, ki veljajo za slovenski narod, za Avstro-Ogrsko s številko 333 in za Evropo s številko 266,6, dobimo (pod pogojem, da bi bile v celi monarhiji in v celi Evropi take razmere kakor pri nas), da bi v Avstro-Ogrski vrgli za alkohol proč na leto okrog 3.330.000.000 K, v celi Evropi (seveda pod pogojem enakih razmer) pa 26.660.000.000 K.

Živimo v dobi boja za starostno varovanje, dalje se borimo za zboljšanje stanovanjskih razmer, za higijenične reforme (bolnišnice, bolniške postrežnice itd.) Ali bi ne bilo tudi umestno, da bi se poleg tega še za druge reveže preskrbelo domove in najpotrebnejše? Kar je bilo mogoče danes v Komendi pred 160 leti, ali ne bi bilo mogoče danes v našem modernem času? Posebno za bolnike in pohabljen, ki niso zmožni za delo, kakor slepe, hrome, neozdravljivo bolne (zavod za neozdravljivo bolne v Ljubljani), kronično bolne, za take bolnike, ki se morejo le počasi zdraviti (jetični) in druge!

Alkoholizem, to je bogati mož, ki se gosti dan za dnem, in reveži, ki hodijo vsi bedni in revni po cestah in potih, to je ubogi Lazar. Učenjaki se menda prepirajo, če sta ta bogati mož in ta ubogi Lazar kdaj živela. Čudno! Jaz srečujem ob vsak dan na vseh mojih potih in cestah. Meni se zdi, da sploh še nikoli umrla nista.

Če bi tisti, ki so nezmerni, dali, kar imajo preveč, revežem, kolikor imajo ti premalo, pa bi ne bilo znabit ne pijancev in ne revežev. In svet bi se zravnal!

Zato naj končam z besedami sv. Janeza Krstnika: »Vsak hrib naj se poniža in vsaka dolina naj se napolni! Kar je krivega, bodi ravna in kar je ostrega, bodi gladka pot! In vse človeštvo bode videlo zveličanje!«

(To so misli mojega prijatelja Rafaela Hythlodaya o pavperizmu in alkoholizmu, delavca-težaka.)

V Amavrotu ob reki, ki se imenuje Anydor, glavnem in stolnem mestu dežele Utopije, dne 22. junija 1913 (na dan rojstva sv. Janeza Krstnika in na šesto nedeljo po Binkošti, ko se čita evangelij o nasičenju 4000 v puščavi).

Delavec (težak) Utis Utopos.

P. S. »Slovenec« z dne 21. junija t. l., št. 140, priobčuje članek pod naslovom: »Akcijske družbe v Avstriji«. Glasom podatkov tega članka je bilo koncem leta 1912. na dunajski borzi zaznamovanega 34.112.000.000 K (34 milijard 112 milijonov kron) premoženja v papirjih po kurzni vrednosti. Denarna vrednost vseh obdavčenih zemljišč v Avstriji znaša približno 14 milijonov kron. Denarna vrednost vseh hiš, tovarnih in gospodarskih poslopij se pa lahko ceni na 30 milijard kron. — V Avstriji imamo tedaj približno 80 milijard kron premoženja in nepremičnega premoženja. Hranilni vlog v znesku 10 milijard kron nismo vpoštevali, ker jim stoji nasproti 14 milijard kron hipoteknih dolgov. V tej veliki vsoti narodnega premoženja v Avstriji se ceni premoženje katoliške Cerkve na okroglo 1 milijardo, torej komaj osemdeseti del. — Koncem leta 1910 je delovalo v Avstriji 62 delniških bank, ki so imele 1.251.000.000 K delniške glavnice; zaslužile so pa 1910. leta 128.000.000 K čistega dobička, to je akcijska glavnica se jim je obrestovala po 10 %. Koncem leta 1910. je delovalo v Avstriji 581 delniških družb z delniško glavnico 3.194.000.000 K. Čisti dobiček je znašal 331.000.000 K, to je več kot 10 % obresti. — Zdaj pa primerimo in vprašajmo, v kolikem času slovenski narod prihrani, ako bi ves denar, ki ga izda za alkohol, naložil na obresti? (Prim. moje račune zgoraj čez 15, 30, 60, 75 let itd.) Kolik bi bil steber kron ali zlatov po 10 ali 20 kron od 100.000.000 kron? (1 zlat à 1 mm à 20 K) — 100.000.000 mm je enako 100.000 m, je enako 100 km visoko ali dolgo.) Teža? Koliko voz bi bilo treba? Koliko bi znašala površina bankovcev?

Žganje in tuje pijače naj bi se kolikor mogoče omejilo. To saj tako, da bi se v delavnikih zvečer in ponoči in v nedeljo

tudi podnevu ne prodajalo teh pijač, t. j. žganja in tujega alkohola — kakor se ne smejo druge stvari.

Ravnotam, dne 29. junija 1913 (na sv. Petra dan kot imendan Petra Pavla glavarja).

Z najodličnejšim spoštovanjem

delavec (težak) Utopos.

Izseljeniško vprašanje.

Zadnje čase so obrnjene vse oči na izseljeniško vprašanje, ki je tudi v Avstriji naposled moralo izbruhniti z vso silo na dan.

Vlada je torej zaprla agenture kanadske družbe in je začela ponekod tudi drugim družbam na prste stopati, češ, da so se tudi drugod vršile velike nerednosti. Čudno pa je, zakaj vlada v svojem izpoznanju pravega glavnega krivca vse naše izseljenške mislije, t. j. agentovstva, pri izseljenški zadevi ni zadela.

Edina razrešitev in ure-ditev vsega našega izseljenškega vprašanja je mogoča le, ako država potisne vse agente docela v stran ter vzame prav celo stvar v svoje lastne roke. S tem bi dobila na oni strani popolno kontrolo čez celo izseljevanje, na drugi strani pa bi rešila izseljence izsesavanja agentovskih pijavk vseh stopinj, skrivnih zakonitih kakor tudi licemerskih, od »visoke c. kr. vlade potrjenih«.

Avstrija, ki pošilja med vsemi državami največ izseljencev preko svojih mej in preko oceana, edina med vsemi državami še dandanes nima izseljenške postave!

Da vzlic nesebičnemu delovanju ljudskih poslancev z izseljenško postavo že leta ne moremo nikamor naprej, je krivo za naše razmere značilno dejstvo, da so si znale razne parobrodne družbe in drugi kapitalistični interesi zadobiti pri tem odločilni vpliv. Kje so bili interesi države in kje se koristi avstrijskih narodov, prizadetih vsled izseljevanja!

Vsemu temu pridenimo še nevednost, brezglavost, pa tudi zvišenost merodajnih faktorjev nad take »bagatele«. Pri vladi so bili še lani spomlad mnenja, da izseljevanje iz Kranjske definitivno poenjuje — seve, ker je malo ne že vse tam! — ter so tudi opustili običajno poročanje na osrednjo vlado. Kako so se motili, priča dejstvo, da je koj potem izseljevanje poskočilo kot še nikdar poprej. Evo številke: V I. polovici 1912 se je iz dežele izselilo 1823 oseb, v II. polovici 2649, v prvi polovici 1913 pa 4472!!! (t. j. s potnimi listi!) In v dobi od 1. aprila do 30. avgusta so ljubljanski agentje (po uradnih poročilih) prodali malone 6000 vozniških kart v Ameriko!!

Spričo tolikega naraščanja je gosposka padla takoj v drug ekstrem ter izdala silno stroge določbe glede izseljevanja. Vse drugo, le treznega, umerjenega dela ne!

V drugih deželah jo zopet drugače »pihnejo«. V Galiciji so iznašli do neba vpijočo neumnost, pošiljati svoje trpine vsako leto na sezijsko delo v južno Ameriko! Tu se vsa pamet neha! Če izseljevanje že mora biti zbok slabih domačih gospodarskih razmer, naj ga naravnajo v tiste dežele, kjer je denar, kjer morejo ljudje zaslužiti malo čez svoje vsakdanje potrebe. A vlačiti ljudi čez zimo — južnoameriško poletje — v Argentinijo, daljnjo deželo, kjer pač ni denarja kot v dvakrat bližji Severni Ameriki samo zato, da bi mogli živeti čez zimo, preostali zaslužek pa bi vsako leto zabili v 9- do 10 tedensko potovanje po morju, to je pač zločin nad ljudstvom!

Za nas pride seveda v prvi vrsti v poštev izseljevanje iz naše ožje slovenske domovine. Marsikatero smo že rekli ob raznih prilikah, ker gre za prevažne koristi vsega našega naroda.

Nikdo ne more tajiti, da je v gospodarskih razmerah naše ožje in širše domovine, kakor i Evrope, iskati v veliki meri vzrok prevelikega našega izseljevanja. A temu nasproti stoji enaka resnica: Tekom zadnjih 15 let se je le iz naše Kranjske izselilo nad 100.000 ljudi, ki so odnesli — nizko računano — najmanj svojih 50 milijonov krog seboj. Ako bi teh 100.000 naših izseljencev pokazalo isto enerziijo, iste moči, isto zdravje, isto delo, isto podjetnost, isto vztrajnost in žilavost, kakor so jo morali uporabljati izza odhoda z rodne grude — doma, bi imeli dvakratno Ameriko doma!

Torej: ne le slabe gospodarske razmere, nego tudi vzroki teh razmer so med najvažnejšimi povzročitelji ameriške manije našega ljudstva. Veliko je kriva izseljevanja med drugim nevednost, to je nepoučenost ljudi, ne-

poznanje dejstev in razmer, malodušnost, silno pomanjkanje podjetnosti, vztrajnosti, žilavosti, pa neka — dejali bi — lahkoživost in lahkomišljenost.

Dejali smo neka lahkoživost in lahkomišelnost. Žal so resnične te besede, ki se bodo zdale nekaterim trde. Naši ljudje hočejo takoj videti sad svojega dela; vsled tega med našimi izseljenci ni najti kolonistov, ki se jim sad njihovega truda šele čez nekaj let pokaže. Ta sad hočejo takoj uživati — to je neka posebna lastnost večine naših izseljencev.

Žal, da je med glavnimi užitki v novi domovini pijača! Šele nedavno so poročali listi naravnost neverjetne številke, kolike vsote izdajo le rojaki v Clevelandu za pijačo! Dve sijajni univerzi in vse ostale visoke šole bi lahko Slovenci imeli, ako bi ameriški Slovenci polovico tistega denarja, ki ga izmečejo leto za letom za pijačo, obrnili v ta namen! Ni čuda, da so spričo teh razmer tudi posledice take, kakor jih pri nas doma pri vsem, tudi velikem pijančevanju in žganjarjenju hvala Bogu še dolgo ne poznamo.

In ta lahkomišelnost! Že izobražen, izkušen, petičen človek, ki pozna jezike in svet, se temeljito pripravi, čenamerava pogledati čez morje. Naši ljudje pa? Na Brezje je daleč, zato treba varčevati. Vzame se kruh, pa lojtrnico, da se prihrani železnica — čas je postranska stvar. V Ameriko? No, k agentu se gre, plača par sto kron — pa smo tam. Kaj in kako bo tam? To je postransko. Nekaj bo gotovo!

Še nekaj o naših Amerikancih.

Kakšno bedo, kakšno poniževanje in zaničevanje prestanejo vzlic dobremu žepu na potu! Potiskajo jih iz enega kota v drugega, huje kot živino, jih ožemajo, skubijo, sleparijo vse vprek. Kakor hitro pa stopi na domača tla, se vzravna pokonci, izvleče revolver, izmetava ponosno denar proč, kakor da bi ga bil v Ameriki z rokami grabil. Zraven pa slika Ameriko kot deželo, kakor da se v nji cedi med in mleko. Kdo bi se ne uklonil pod težo s takimi zvenečimi dokazi podprtih bahavosti? Katerega ne začne mikati misel: zakaj pa bi še jaz ne šel ter poskusil? Žal, da ljudje na primer ne vedo, da je bilo leta 1907, ko je izbruhnila zadnja velika denarna kriza v Ameriki in ko je vse drlo domov, na tisoče in deset tisoče rojakov, ki bi se tudi radi vrnili, samo da bi imeli s čim plačati prevoznino! In ljudje pri nas ne vedo, da je takih rojakov ob vsakem času na tisoče!

Vplivu teh »Amerikancev« so podobna pisma iz Amerike, kojih pretiravani in nerasodni popisi ljubljene dežele so dostikrat podprti z najbolj prepričevalnimi dokazi — z dolarji.

Tu sem spada tudi čisto preabotno, neodgovorno, o majhni razsodnosti in velikem pomanjkanju ameriškega duha pričajoče zabavljanje nekaterih ameriških slovenskih časnikov proti naši ožji in širši domovini, ki se le prerado prime naših ljudi. Bolje je, da molčimo, kakšno so na primer razmere med njimi samimi, kakšen je na primer njihov položaj med ostalimi in ondognimi narodi, zlasti Amerikanci. V teoriji so kajpada vsi enaki, o praksi — kakor rečeno — rajši, da molčimo, ker nas je sram; tam so komaj še »Stimm-futter« pri volitvah. A pustimo to! Kakor v svobodni Ameriki še davno, davno ni vse zlato, kar se sveti, tako pri nas še dolgo ni vse tako slabo, kakor bi nekateri neodgovorni kričaji radi natvezili lahkovernim bralcem, pa najsi imajo še take posebne vzroke imeti »piko« na naše razmere.

Velik del krivde pada tudi na naše domače časnike brez izjeme, koledarje, pratike itd., ki priobčujejo oglase izseljevalnih agentov. Kaj pomaga ljudstvo podučevati in svariti pred izseljevanjem na eni strani, če ga takoj na drugi, tretji strani indirektno vabijo k temu!? Ti oglasi vsebujejo prepogostokrat nereelno izrabljanje ljudske nevednosti v parobrodnih in drugih zadevah. Zato proč z oglasi izseljevalnih agentov — naj si bodo še tako licemerski in poštenjarski — iz slovenskih listov, koledarjev, pratik itd.!

Ako bi naše ljudstvo ne dobivalo teh oglasov pred oči, bi bila ameriška strast med njim za veliko stopinjo manjša! Dolžnost vsega rodoljubnega časopisja in založnikov je, da do čiste-ga pometejo iz svojih predalov te oglase; na drugi strani pa je tudi dolžnost državnih oblasti, da v spoznanju škodljivosti te robe iste kratkoma prepo-vedo!

Ali ste že pridobili „Naši Moči“ novega naročnika!

Okno v svet.

II. STRANKARSKI SHOD DUNAJSKE KRŠČANSKE SOCIALNE STRANKE

je sklican 6. januarja 1914. O dunajskem občinskem svetu poroča župan dr. Weiskirchner, o deželnem zboru Bielohlawek, o državnem zboru Steiner, o časopisju Kunschak, o organizaciji dr. Mataja.

+ **Iz tabora slovenskih liberalcev.** Pri zadnji deželnozborni volitvi so liberalci se pokazali kot stranka, ki nima nobene strankarske časti. Udinjali so socialne demokrate in jim obljubili mandat, mandat jim pa niso dali, pač pa so liberalni agitatorji pokradli socialni demokraciji tako v Ljubljani, kakor v Idriji in na deželi na stotine glasov. Socialna demokracija ima sedaj priliko premišljevat, da po slabi tovaršiji vedno glava boli. Tako kot socialno demokracijo so prosili za pomoč tudi Nemce. Po Kočevskem so za slovenskega liberalnega kandidata Andolška raztrosili nemške letake. Ker so se celo v mestni skupini bali ožjih volitev v Ljubljani, so žrtvovali Hribarja. Le pod tem pogojem so Nemci liberalcem obljubili pomoč pri event. ožjih volitvah v Ljubljani. Ob tej priliki se je dogajalo v trgovski in obrtni zbornici popoln pakt med Nemci in liberalci. Nemška, od liberalcev sprejeta pogoja sta: podpredsedstvo v trgovski in obrtni zbornici mora imeti Nemec, Hribarja se ne sme voliti v deželni zbor. Liberalni volivci sedaj lahko premišlujejo o tem, kaj bo zanje žrtvovala taka stranka, ki na tak način pusti pastjo celo svojega voditelja in bivšega župana. Hribar je v trgovski in obrtni zbornici vzel klobuk, vrgel liberalnim svetnikom v obraz »Izdajstvo«, ter z besedami »Moje glaslo niste vredni« odšel iz zbornice.

— **Posojilnično hišo v Trzinu,** v kateri ima svoje prostore društvo sv. Jožefa je nek znani čevljar pomazal ob belem dnevu s črnolom. Raz hiše je namreč v znak zmage visela slovenska trobojnica. Črnilo je bilo namenjeno trobojnici. Vso zadevo ima v rokah orožništvo, ki bo preiskalo pod čigavim vplivom se je ta lopovščina zgodila. Vse, kar je poštenega, se zgraža nad tem početjem.

— **Društvo sv. Jožefa v Trzinu** priredi na sveti večer običajno božičnico. Dostop imajo samo člani in članice. Pričetek ob 8. uri.

Žena prevarila »smrt in hudiča«. Čevljar Janez Zapletal je poslal iz Amerike svoji ženi 5000 dolarjev, ki jih je tekom let zaslužil in prihranil. Skupno z denarjem ji je poslal pismo v Trencsin—Selmece, v katerem ji to pošiljatev naznanja in piše, da pride kmalu tudi sam domov. Denar je prišel in žena ga je šla dvigniti na pošto. Vodja pošte pa je zahteval dokazilo, da je res žena Janeza Zapletal. Žena se je obrnila na župana Trnka in ta ji je dal potrdilo. Ponoči, ko je žena spala, kar potrkna na vrata. Žena odpre in groza, pred njo sta stala smrt in hudič. Hudič povzame besedo in jej zagrozi, da mora drugi dan na pošti dvignjen denar njemu izročiti, ker ga je njen mož po krivici pridobil. Žena je obljubila hudiču denar in se spravila zopet v posteljo. Drugi dan je dvignila denar na pošti in ga doma lepo spravila. Obenem je pa obvestila orožnike o čudnih, nadnaravnih obiskih v pretekli noči. Ponoči zopet potrkna na okno. Žena odpre; zopet stoji ta pod oknom smrt in hudič, ki terjata krivično pridobljene denarje zase. Kar naenkrat prime duhova za ovrtnik težka roka žandarja, ki strga raz nju obleko. Hudič je bil župan, smrt pa njegov svak.

lj »**Odslej naprej se ne sme več takol**« Tako so rekli oče župan, ko se je odkrilo, da je »vzorno mestno gospodarstvo« svoje luknje krilo tudi na ta način, da je iz zaklada meščanske imovine vzelo, kolikor se ji je poljubilo in da dolg občine pri tem zakladu znaša že sedaj 143.000 K. Dr. Tavčar je predlagal, da se kaj takega brez vednosti občinskega sveta ne sme več zgoditi. Brez vednosti občinskega sveta in brez odobrenja deželnega odbora pa bi se kaj takega ne smelo že dosedaj zgoditi! Radovedni smo, če bo liberalnim gobezdavcem o deželnem gospodarstvu to tudi temeljito pojasnil deželni odbor. Liberalci so tako upali gospodovati, ker niso imeli na magistratu opozicije. Samo brskanju opozicije se je zahvaliti, da se bo s takim gospodarstvom moralo prenehati! Morda bo gosp. župan prisiljen tudi povedati, kam so veliki patriotje na magistratu dali ob cesarjevem jubileju za zgradbo delavskih hiš sklenjenih 200.000 K in kje so obrestil od tega delavskega denarja? Župan naj le ponavlja besede: »Odslej naprej se ne sme več takol« Da se ne bo moglo, bo skrbela — naša opozicija.

lj **Uradna »Laibacher Zeitung«** je radi tiskarskega gibanja za nekaj časa prenehala izhajati.

OŽJA VOLITEV V IDRIJI.

Idrija. Pri današnji ožji volitvi je dobil kandidat S. L. S. Arko 202 glasov, kandidat liberalne stranke Gangl 241 glasov. Izvoljen je s socialnodemokratsko pomočjo Gangl.

Prijazni običaji v angleških hotelih. Na Angleškem vladajo v hotelih še prav prijazne razmere. Po večerji se lastnik ali ravnatelj hotela vedno pridruži gostom v obednici, kjer se prav po domače zabavajo: pojo, igrajo, kramljajo in se šalijo. V mnogih hotelih pa so vpeljene še različne posebnosti. Tako n. pr. v nekem hotelu v Edinburgu visi škrinjica, v katero mora vsak gost, ki zakolne ali se zaroti, vreči po en penny. Ako tega ne stori, ga prosijo — četudi je že pozno ponoči — naj si poišče drugo prenočišče. Vsebinsko škrinjica dobi mestna sirotišnica. V nekem abstinentnem hotelu se mora vsak gost izkazati, da je antialkoholik in se zavežati, da ves čas svojega bivanja v hotelu ne bo pokusil nobene alkoholne pijače. V nekem glasgowskem hotelu gre hišni gospodar vsako nedeljo zvečer po vseh sobah in od vsakega gosta zahteva po 20 vinarjev za tamošnjo ubožnico. Marsikak gost da seveda tudi več. V nekem drugem glasgowskem hotelu ravnatelj vsako nedeljo opravi domačo službo božjo, h kateri se povabijo vsi gostje. Prijetna je tudi uredba v nekaterih hotelih, da goste zjutraj iz spanja budi ljubko zvončkanje ali pa lovski rog.

Najstarejši časopis na Ogrskem je »Pressburger Zeitung«, ki izhaja že od julija 1764. leta.

Največji vojak v nemški armadi je 22letni dijak Peter Zimmermann, ki služi v 11. bavarskem pešpolku; visok je 208 metra in tehtal 117 kilogramov.

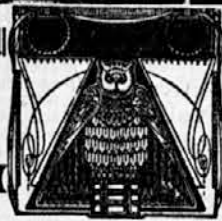
Spomenik lažnjivcem. Neki angleški misijonski list poroča, da živi na Borneu plemo, ki tako drži na resnicoljubnost, da onemu, ki je kdaj izrekel kako laž, postavi spomenik. Spomenik napravijo na ta način, da v obliki piramide zlože na kup drevesno listje; kdor gre mimo takega spomenika, mora pobrati nekaj listja in ga vreči na kup, pri tem pa preklinjati lažnjivca, v čegar svarilni spomin se je spomenik postavil.

Najdražje mesto za poslanike je Peterburg, kakor je splošno znano. Stroški za reprezentacijo so naravnost silni. Sedanjim avstro-ogrski poslanik grof Thurn-Valsassina gre sicer iz Peterburga iz političnih vzrokov, toda govori se, da je že pred letom dni izjavil, da se noče gospodarsko upropasti v Peterburgu. Njegov predhodnik grof Berchtold je zdržal samo par let, nato pa prosil za premeščenje. Grof Aehrenthal, ki je bil preje jako bogat posestnik, je po poslanstvu v Peterburgu zapustil jako zmanjšano premoženje. Princ Lichtenstein, ki je bil pred njim v Peterburgu, je tako bogat, da se mu tudi poslanstvo v Peterburgu ni nič poznalo. Navadno se pošljejo v Peterburg le najbogatejši aristokrati, pa kljub temu ne more nobeden dolgo zdržati.

Moški ideal japonske žene. Ženska revija v Tokiju »Poštena žena« je otvorila anketo o tem, kakšen mora biti dober mož. Odgovori, ki jih je dobilo uredništvo od svojih naročnic, se v glavnem zlivajo v 17 točk, ki pa v glavnem govore o tem, kakšen ne sme biti dober mož. Tako-le pravijo: Mož ne sme biti lakomen in se ne sme preveč pečati s svojo zunanostjo. Biti mora močnega nastopa in ne sme misliti samo na ženske. Govoriti mora lepo, mirno in nikoli dvomno. Biti mora sposoben, da se v vseh stvareh hitro odloči in izkoplje iz neprijetnega položaja. Imeti mora kakršenkoli ideal. Gospodinjstvo mora prepustiti ženi in se ne sme mešati v ženske zadeve. Dober mož ne sme nikdar dvoriti nobeni ženi razen svoji. Biti mora skromen in veren in ne sme piti, pa preveč ljubosumen ne sme biti.

Električen hotel. Nedavno so v Londonu otvorili najmodernejši hotel na svetu, kjer se ves obrat vrši s pomočjo elektrike. Vsaka miza je zvezana z električno napeljavno in gostje si lahko sami opražijo krušne rezine za čaj in razgrejejo kavo in krožnike. S pomočjo električne luči naznanjajo v kuhinjo svoje želje. Seveda je tudi v kuhinji vse na elektriko narejeno: ognjišča, stroji za sekljanje mesa, za prženje kave, za pomivanje posode itd. Med obedom se gostom na željo iznova napolnijo baterije električnih avtomobilov. Največje čudo tega idealnega hotela so pa — bojda — jako zmerne cene.

Materinska ljubezen. Angleški listi pripovedujejo pretresljiv dogodek materinske ljubezni. V Aldernej živi delavka Cariova v veliki bedi s svojimi osmimi otroki. Najmlajše dete, Bertka, je stara dve leti in pol. Ta deklica je dušica cele vasi. Lase ima zlate in kodraste, oči pa velike in modre, kakor da jih je ukradla z neba. Nedavno tega je prišla v rečeno vas bogata gospa iz Londona. Ko je zagledala krasno deklico, je kar obstala. Sklenila

Slovensko-hrvatski katoliški shod v Ljubljani 1913.

Izdal pripravljalni odbor.

Knjiga je po vsebini zelo narasla in je bogato opremljena s finimi tabelami in umetniškimi slikami. — Broširan izvod velja K 4.60, fino vezan K 6.—. Za organizacijsko delo je knjiga neogibno potreben pripomoček in zanesljiv kazipot.

Obenem priporočamo Obenem priporočamo

Sociologija. Spisal dr. Aleš Ušeničnik. — Broširana K 8.50, vezana K 10.80. — Izdala Leonova družba 1910.

To je strokovna knjiga, ki je izšla izpod peresa znanega domačega učenjaka in ki spada v prvo vrsto podobnih del svetovnega slovstva. Knjigo preveva katoliško načelo in vsak odstavek je umstveno in stvarno izveden.

Dr. Anton Mahnič:

Več luči! Iz »Rimskega katolika« zbrani spisi: Uredil dr. Aleš Ušeničnik. — Broširano K 3.—, vezano K 4.40.

V tej knjigi so zbrane in ostro začrtane ideje, ki so takorekoč prekrasile duševno obzorje slovenskega naroda. V znamenju teh idej je naš veliki mož škof dr. Anton Mahnič započel med nami katoliško gibanje, ki se je na podlagi teh idej razvilo tudi do viška, ki se je udeležil in javno pokazal svojo neodoljivo silo ob priliki letošnjega slovensko-hrvatskega katoliškega shoda. »VEČ LUCI« je zlata knjiga, ki se sme imenovati vademecum vsakega izobraženega Slovenca.

III. Katoliški slovenski shod v Ljubljani dne 26., 27. in 28. avgusta 1906. Govori, posveti in sklepi. Uredil dr. Evgen Lampe. K 2.80.

Kdor hoče natančno zasledovati zgodovino katoliškega gibanja in razvijanje katoliške misli med Slovenci, naj poleg poročila o letošnjem slovensko-hrvatskem katoliškem shodu prouči tudi poročilo o tretjem katoliškem shodu, ki se je vršil pred 7. leti v Ljubljani.

12 Večerov. Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem. — Cena K 1.40. — Izdal dr. Anton Mahnič.

Ta knjiga je izšla že l. 1887. v Gorici, pa bo še danes posebno naši mladi inteligenci mnogo pripomogla do pojasnitve najpotrebnejših načelnih vprašanj.

Naša zdravila in njih uporaba v domačem zdravljenju. Po izkušenih virih sestavil A. M. Cena K 1.20, vezano K 1.80. Ta koristna knjiga bo posebno na deželi, kjer ni zdravnika vedno pri roki, mnogo koristila, saj nam nudi narava sama največ zdravilnih pripomočkov; treba je, da se z istimi seznanimo in se jih naučimo uporabljati.

Leposlovje:

Finžgar, Pod svobodnim solncem. Povest davnih dedov. 2 zvezka K 6.80, vez. K 8.80.

Najboljši slovenski zgodovinski roman, vzeti iz dobe boja Slovanov proti Bizancu, pisan v krasnem jeziku.

Dickens-Cankar, Povest o dveh mestih. K 5.50, vez. 6.50.

Roman, ki se odigrava v dobi francoske revolucije in vpleta grozne prizore tedanje razdivjanosti, povest plemenite ljubezni in zvestobe.

Dostojewskij - Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman, K 3.—, vez. K 4.20.

Gljiljiva povest največjega ruskega pisatelja, ki opisuje življenje ruskih nižjih slojev.

Sheehan-Bregar, Dolina krvi. Povest iz irskega življenja, K 4.20, vez. K 5.80.

Znani irski pisatelj nam slika svoj versko junaški narod, iz katerega so vzeti mojstrsko risani značaji.

Sienkiewicz, Skozi puščavo. Roman iz Mahdijevih časov. K 2.80, vez. K 3.90.

Slovečki pisatelj nas s tem romanom popelje v Saharo in njeno divno grozoto.

Wallace, Ben Hur. Roman iz časov Kristusovih, vez. K 4.50.

Življenje in trpljenje našega izveličarja za zmago krščanske misli se nam v tej svetovnoznanosti povesti pred očuje z nedosegljivo plastiko.

De Waal, Valerija ali zmagoslavni izhod iz katakomb. Zgodovinska povest, K 1.50, vez. K 2.10.

Roman je zajet iz najzanimivejše dobe krščanstva in nam riše čas, ko je cerkev zmagoslavno premagala pogansko malikovalstvo.

Spillmann, Zadnji dnevi Jeruzalema. Zgodovinski roman. 2 zvezka. K 3.80, vez. K 5.40.

Eden najpretrajnejših prizorov človeške zgodovine, zadnji boj judovskega naroda zoper rimsko oblast, ki se konča z razdejanjem judovske prestolnice in razkropitvijo tega naroda po celem svetu, je tu opisan z mojstrsko roko.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je, da jo vzame za svojo. Mati pa ni hotela o tem ničesar slišati. Tudi ni odnehala, ko ji je bogata gospa ponudila za dete 160.000 K, s pogojem, da se mati odreče vseh pravic do deklice. Revna, v bedi živeča mati je pač dobro vedela, kaj bi zanjo pomenila veljanska vsota, ali vendar je ponudbo zavrnila. Rekla je bogati gospe: »Raje ostanem v pomanjkanju, kakor da bi zabarantala svoje lastno dete.« Enakih nazorov je bil tudi mož, ki se je zvečer od dela domov vrnil. Kako čudno se sliši ta ganljiv dogodek v naši civilski dobi. Take reči se dandanašnji ne dogajajo in ne pišejo!

Stoletnica lokomotive. Leta 1813. je na Angleškem stekel prvi parni stroj za prevažanje premoga. Dal ga je napraviti posestnik premogokopov v Wylamu na Northumberlandskem. Stroj je tekkel po tračnicah in vlekel osem voz s hitrostjo 8 km na uro. Ta stroj je potem vzpodbudil pravega iznajditelja lokomotive, Stephensa, ki je bil tedaj kurjač in strojnik v killingworthskem premogovniku, da je sestavil velik stroj za prevažanje blaga in ljudi.

Izdajatelj: Fran Ulčič, Dunaj. — Odgovorni urednik: Miha Mošker. — Tisk: Katoliške Tiskarne.

Poskusite

enkrat

„Pravi: Franck: kavin pridatek“

s tovarniško znamko: kavin mlinček: ter bodete našli, da je svetovni sloves, katerega ta izdelek uživa, povsem opravičen.

KUC

Zdravniško priporočeno kriticorečno vino, daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštne povzetju K 4-50.

Edina **BR. NOVAKOVIČ** zaloge

veletrgovina vina, vermuta, marsala, malage, konjaka, žganja itd. LJUBLJANA.

Sladni čaj-zajtrk!

Kri! 50% prihranka in okusen zajtrk, južina! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakaa, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih, namesto moka za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkoczyjev sladni čaj ima ime Sladni čaj. Je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/2 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 6 zavojev lekarnar Trnkoczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok urodil s sladnim čajem. O avne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse št. 104, Josefstadtstrasse št. 26, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4. Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo boljše, slabše. Za resničnost tega naznanila jamči tukaj navedenih trgovci Trnkoczyjevih. Istotako ugodne sodbe zaupanja vredni oseb.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta št. 24.
Priporočajo se sledeča zdravila:
Balsam proti želodčnim bolečinam, steklenica 50 v.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepi in slasi do jedi, pospešuje, steklenica 40 v.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posljalni prašek, proti oginjvanju otrok in proti potenju nog, steklenica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kužnih oces in trde kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, skatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepišno sredstvo, steklenica 30 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 60 v.

„Amerikaner“
Simona Kmetek
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.
Telefon 1000

Največja in najstarejša tovarna lončenih peči in raznih lončenih izdelkov Avgust Dreise, Ljubljana

Mnogokrat odlikovana.

Priporočajo se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupništem, samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustrirani ceniki so na razpolago.

Bogata zaloge ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovrtnikov, zavratin, volne, bombaža, sukanca itd.

Prediskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Tovarne za asbestskrilj „ZENIT“

družba z om. zav. Mor. Žumberk

dobavljajo najboljši in najcenejši krovski materijal

Zastopnik: ZAJEC & HORN, Ljubljana, Dunajska cesta 73

Varstvena znamka.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Solidno izdelane

dežnike in

solnčnike

priporočata

po najnižjih cenah

L. Mikusch, Ljubljana, Mestni trg št. 15.

IVAN JAK in SIN v Ljubljani, Dunajska cesta 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Peter Rozina & Ko.

Tovarna čevljev v Trzinu, Gorenjsko.

Najmodernejša podjetje monarhije.

Otvoril sem lastno prodajalno

Na drobno v Ljubljani Na debelo

Breg št. 20 (Gojzova hiša).

Pozor, slovenska delavska društva!

Kurajte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejša blaga za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Svoji k svojim!

A. LUKIČ
Ljubljana, Pred škofijo št. 19.
Konfekcijska trgovina
za dame, gospode, dečke in deklice
se najtopleje priporoča.

Naiboliša, naisigurneša pril'ka za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruža z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pril'čije, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4³/₄ 0/0

brez kaknega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.